

Can otağım, ay işıqlım

(ESSE)

Göyüzü... Mavi səma, topa-topa göy üzündə gəzişən buludlar. Gah yaxınlaşır, gah uzaqlaşır. Buludların fəzada canlı rəqsi, dalgavari, bəzən sıralanan durna qatarı kimi... Və göy üzündə bu sehrli gəzişməni, bu sehrli rəqsləri izləyən, izlədikcə də bir haldan digər hala keçən kədər dolu baxışlar. Yanaqlarıma süzülən göz yaşları. Bəzən durna qatarına qoşulub getmək istəyi, bəzən bulud qanadında sənə çatması üçün do-daqaltı söylənən misraların sehrinə üşümək, çırpınmaq, qarma-qarışıq fikirlərin, düşüncələrin içərisində çabalamaq... Cavabsız sualların cavabını axtarmaq... Ruhdan doğan hissələrin ahəngində yaşamaq, kədərini bir gün sevincə dönəcəyi günə dua etmək və buna inanmaq. Bu olacaq, mütləq olacaq. Bir gün doğma Qarabağımın, düşmən işğalında olan yurdumanın azadlığı olacaq. Hökmən!.. Yanaqlarıma süzülən göz yaşlarımı bağrıma basmaq, uzaqdan doğan səhər Günəşinin ilıq şüalarına isinmək və bu Günəşə doğru inamla irəliləmək... Bəzən dolub-daşan buludlardan süzülən yağış damlasının sənə toxunan göz yaşlarının olması ehtimalını düşünmək... Bir az rahat nəfəs almaq... Bəzən uzun-uzadı ucsuz-bucaqsız çöllərə baxıb səni xatırlamaq, isti yay küləyinin üzümə toxundurduğu, bir sərin mehin yanağıma çəkdiyi sığalın kimi hiss etmək... Başımı döndərərək çiynimin üstündən geri baxmaq, səni yanımda olduğun kimi hiss etmək, gülümsəyən gözlərini görmək... Sənin qoynunda körpə balaların hay-küylü qaçışını, oyunlarını, sənin qoynunda yenidən gözəl bir həyatın başlanğıcını təsvir etmək və bunu gözlərim önündə canlandırmaq. Xoş gördük, Qarabağım, can otağım, deyərək dodaqlarımdan qoparıcı... Baxışlarınla bu həsrətin sonu olacağını söyləməyini hiss etmək. Səni canlı varlıq kimi duymaq...

Sən nə imişsən, Vətən! Sən nə imişsən, Qarabağım!.. Yad əllərdə əsarətdə qalanım! Bağrı şan-şan olanım!

Bəzən gecələri yuxudan oyanıb səksəkə içində pəncərəyə yaxınlaşmaq. Pərdəni aralayıb gecənin qoynuna sərilmiş Ayın üzünə baxmaq, dərinə bir ah çəkib səni gözlərimin önünə gətirib səni günləri fikirləşmək, uşaqlığının qoynunda keçən qayğısız günlərini yada salmaq və bu şirin duyğular içində gülümsəmək. Pərdəni çəkib yatağıma qayıtmaq. Səni düşünmək belə insanın ruhunu təzələyir, Qarabağım! Bəlkə də səni düşündüyüm kimi sənin də məni o an düşündüyünü fikirləşmək... Bu dəqiqələrdə sənin də Aya baxdığını hiss etmək. Gülümsəməyimin səbəbini görüşümüzlə az qalıb, səni əsarətdən azad olacaqsan, mən buna inanıram, sən də inan deyərək, sənə Ay vasitəsilə xəbər çatdırdım deyərək yozmaq. Ayı Göy üzündə güzgü kimi anlamaq. Bir-birimizi güz-

güdə görə bilərək düşüncəsi ilə yaşamaq... Ay işıqlım...

Bəzən...

Bunları sənə niyə deyirəm, gözəl yurdu?! Niyə?! Bilmirəm! Bunları birlikdə yaşadığımız axı, bunlar bizim birgə hissələrimizdi. Bir-birimizin parçasıyıq. Səndən doğulmuşuq, sənə dönəsiyik. Müqəddəs torpağım... Aramızda illər, məsafələr olsa da hissələrimiz, duyğularımız heç ayrıldı. Bizi bizdən kim qopara bilər ki? Bizi özümüzədən başqa kim başa düşə bilər ki? Bizi özümüz qədər kim sevməli bilər ki? Bu sevginin adı, tamı, bənzəri yox, gözəl yurdu... Bir az hava, bir az Günəş, bir az su, bir az torpaq, bir az qan... Və Can... Ruhumuzu birləşdirən Vətən! Qarabağım, canım Azərbaycanım!

Gözəl yurdu, Qarabağım! Sən o qədər safsan, o qədər durusan, o qədər təmizsən, su kimi. Su saflığı var səndə. Su çirəkəb gətirməz - belə deyirlər. Su çirəkəb təmizləyər, yuyar. Sən də yad əllərdə qalmağın qəbul edə bilməzdin. Düşmən ayağının sinənin üzərində adımlamasına dözməzdin. İgid, qəhrəman oğulların səni azad etməyə sevməli sevməli gəldilər. Düşmən üstünə Qarabağ hayqırtısı ilə atıldılar. Sən də onlara doğru qaçırdın. Sən də onları gözləyirdin. Sən çirəkəbdən təmizlənməyini istəyirdin. Xain, mənfur düşməndən, erməni terrorçularından xilas olmaq, azadlığına qovuşmaq istəyirdin. Sənin ayaq səslərini eşidirdim. İçimdə bir hissə vardı döyüş günlərində. Sən övladlarınla birgə düşməne qarşı döyüşürsən. Sən oğullarının, igid əsgərlərinin qollarına güc verirsən. Ayaqlarının altında sürətini artırırsan, gözlərinə işıq olursan, ruhlarına ruh qatırsan. Ana olursan, ata olursan, bacı olursan, qardaş olursan... Sevgi ətirli bayatılar söyləyirsən onlara. Şəhid övladının şirin yuxusu olursan, laylasını söyləyirsən. Yaralı əsgərinin telinə sığal çəkirsən. Və... Bu birliyin qələbəsi sənin azadlığın idi, gözəl yurdu...

Bir az hava, bir az su, bir az torpaq, bir az can... Canım, Azərbaycanım!

Gözəl yurdu! Şəhid övladlarının hər birinin üzündə nur vardı. Hamısının gözləri gülüdü. Ölümə sevincə qucaq açmaq, ölümə sevməli sevməli getmək... Bu, böyük bir sevginin yaşantıları idi. Bu, ölməzliyin nişanəsi idi. Bu, həqiqətin səsi idi, o həqiqət ki, heç vaxt gizlənməz, heç vaxt yolundan dönməz. O həqiqət ki, gec-tez yerini tapar, nə qədər yollarına əngəl olsalar da. Şəhidlərimizin üzündəki o nur da, həqiqətin işığı idi. O nurda sənin də payın vardı, gözəl yurdu... Səninlə görüşün nuru, sənin sevginin nuru, sənə qovuşmağın nuru... Bu görüş necə görüş idi, ilahi! Bu işıq necə işıq idi, ilahi! Bu sevgi, necə sevgi idi, ilahi! Söz, hiss, həyat... Sən nələrə qadırsən Qarabağım, can otağım!

Boz qayanın sinəsinə yazdığım adım tez-tez yuxuma girirdi. Məni çağırırdı. Hardasan deyirdi? Ağdam bayraq meydanında dayanıb Sənə tərəf boylanırdım. Sən tərəfdən gələn havanı ciyərlərimə çəkib, axı, axı niyə? Niyə əlim əlinə çatmır? - deyərək, o qədər ağlamışam ki... Evi-mizin pəncərəsindən baxanda uzaqlardan Ağdam dağları görünür. Hər dəfə o dağları sis-duman bürüyəndə, yağış yağanda elə bilirdim ürəyimə yağır. Elə bilirdim sənin göz yaşlarındı, gözəl yurdu.

Mənə elə gəlirdi Şuşada lalələr açmır. Təbiət rəngini itirib. Yox, lalələr o lalələr ola bilməzdi. Aça bilməzdi. Sənin azadlığından sonra erməni işğalçıların sənin köksünə od vurduğunu, təbiətin doğrudan da rənginin itdiyini gördük. Sənin köksünə çəkilən hər dağ ürəyimizə çəkilən dağdı, gözəl yurdu...

Bakı-Xankəndi qatarı Ağdamın Çinarlı deyilən ərazisində dayanırdı. Sənə gələn yol sənəzsizlikdə qırılırdı. Axırıncı dəfə 1988-ci ildə getdim o qatarla. Baxmayaraq ki, Bərdədən keçir, sənə çatmayan qatarla gedə bilmədim. Misralara çevirib şeirə döndərdim Bakı-Xankəndi qatarına olan gedilməyən yollarımı. Söz vermişəm o qatarla görüşünə bir başqa cür gələcəm...

Səninlə bağlı o qədər xatirələr, söhbətlər var ki... Sən bir nağılsan. Şirin nağıl. Sən mənim ahım, maralımsan...Sən mənim məndən ayrı, uzun illər əsarətdə qalanımsan. Səninlə danışmaqdan doymaq olmur ki... Xatirələr o qədər ki...

Bir dəfə... Uşaq idim onda. Yadıma uşaqlıq xatirəsi kimi gəlir. Nənəm Səndən danışdı. Nənəmin ətrafına yığılıb qulaq asırdıq. Bu zaman kənddən xəstələnən birinin Bakıya həkimə aparıldığını və evinə döndüyünü dedilər. Yadımda belə bir cümlə qalıb. "Professor deyib ki, aparın Şuşaya. Bir ay Şuşa havasını qəbul eləsin, sağlacaq". Nənəm, "professor düz deyir" - dedi, Şuşanın havası dərmandı....

Sənin şirinliyində, sənin nağıllığında, sənin doğmalığında kim sağalmaz ki... Dərmlərə dərman olanım, sevgi ünvanım.

Gözəl yurdu... Səninlə söhbətim, sözüm bir ömür bitməz. Yazsan yazdıqca bitməz, söyləsən satlar yetməz... Sənin qoynunda sıralanan ot basmış ciğırlarım, gözü yumulu tapa biləcəyim izlərim var. Və sən varsan. Əl-ələ tutub gəzəcəyik o ciğırları, ürəyimizin yaralarını birlikdə sağaldacağıq. Möhkəm olacağıq. Düşməne bir də bizə yaxın düşməyə imkan verməyəcəyik. Sevdamızdan, alın yazımızdan yapışacağıq. Mən sənə, sən mənə Tanrının payısan Qarabağım! Bu gün göydən yenə yağış yağır. Amma bu, haqq yağışıdır... Hələ o qədər söhbətlərimiz olacaq ki. Şirinşəkər, sözlü-nağıllı...

Qarabağım, can otağım! Sənəzsizlikdə yaşadığım ömür, ömür deyildi ki. Bu ömür bir yad ömrü idi, mənim ömrüm deyildi ki!..